

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III-4575/2021

Zagreb, 14. studenoga 2023.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenula Kristina Ikić Baniček iz Siska, na sjednici održanoj 14. studenoga 2023. donio je

RJEŠENJE

Ustavna tužba se odbacuje.

Obrazloženje

1. Podnositeljica je podnijela ustavnu tužbu u povodu rješenja izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Zagrebu broj: 13 Kv II-Us-104/2020-3, Kir-Us-254/2020 od 22. travnja 2021., kojim je odbijena njezina žalba i potvrđeno je rješenje suca istrage Županijskog suda u Zagrebu broj: 12 Kir-Us-254/20 od 1. listopada 2020. kojim podnositeljica kao gradonačelnica Grada Siska i odgovorna osoba Grada Siska nije postupila po zahtjevu Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (u daljnjem tekstu: USKOK) za dostavljanjem potrebne dokumentacije sa svrhom provođenja izvida zbog postojanja osnovane sumnje u počinjenje kaznenog djela te je kažnjena novčanom kaznom od 10.000,00 kuna.

2. U ustavnoj tužbi navodi se da je osporenim pojedinačnim aktom podnositeljici povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člancima 14. stavkom 2. i 29. stavkom 1. i 3. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), te pravo na pretpostavku nedužnosti iz članka 28. Ustava.

Ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari.

3. Člankom 71. stavcima 1. i 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) propisano je:

"Članak 71.

(1) Vijeće, odnosno sjednica Ustavnog suda ispituje samo one povrede ustavnih prava koje su istaknute u ustavnoj tužbi.

(2) Ustavna tužba neće se uzeti u razmatranje u slučaju kad se ne radi o povredi ustavnog prava.

(...)"

Člankom 32. Ustavnog zakona propisano je:

"Članak 32.

Ustavni sud će rješenjem odbaciti ... ustavnu tužbu ... kad ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari."

Pod "odlučivanjem o biti stvari", u smislu članka 32. Ustavnog zakona, razumijeva se odlučivanje o ustavnopravnoj biti stvari.

4. U skladu s Ustavom i Ustavnim zakonom, Ustavni sud nije tijelo sudbene vlasti, ne provodi sudski postupak i ne odlučuje meritorno o sudskim stvarima. Ustavni sud posebno je tijelo utemeljeno Ustavom radi zaštite pojedinačnih ljudskih prava i temeljnih sloboda (ustavnih prava) u postupku pokrenutom ustavnom tužbom.

5. Ustavna tužba nije redovni ili izvanredni pravni lijek u sustavu domaćih pravnih lijekova. Ona je posebno ustavnopravno sredstvo zaštite ustavnih prava u pojedinačnim slučajevima. Stoga nije dostatno pozvati se u ustavnoj tužbi na povrede koje su rezultat navodnih nezakonitosti što ih je počinilo nadležno tijelo ili sud u sudskom postupku. Protiv takvih nezakonitosti pravnu zaštitu pružaju redovni i specijalizirani sudovi u postupcima ustrojenim u više stupnjeva sudske zaštite. One, iznimno, mogu biti i predmet ispitivanja pred Ustavnim sudom, ali samo ako mogu i u mjeri u kojoj mogu povrijediti ljudska prava i temeljne slobode zaštićene Ustavom.

U ustavnoj tužbi, također, nije dostatno ponoviti razloge koji su već istaknuti u žalbenim ili revizijskim postupcima pred sudom i nije dostatno samo navesti ustavna prava koja se smatraju povrijeđenima. Ustavna tužba mora sadržavati konkretne i obrazložene razloge eventualne povrede određenog ustavnog prava.

Konačno, kad je riječ o ustavnom jamstvu jednakosti pred zakonom, vlastiti slučaj valja dovesti, kad god je to moguće, u vezu s ostalim sličnim slučajevima i obrazložiti u čemu je on ustavnopravno specifičan da bi morao biti ispitan pred Ustavnim sudom.

6. U konkretnom slučaju, rješenjem suca istrage broj: Kir-Us-254/2020 od 2. listopada 2020. na temelju članka 206.g stavka 3. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. - pročišćeni tekst, 91/12. - odluka USRH broj: U-I-448/2009 i dr., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 80/22.; u daljnjem tekstu: ZKP) podnositeljica je kao odgovorna osoba Grada Siska - gradonačelnica - kažnjena novčanom kaznom od 10.000,00 kuna jer nije postupila u skladu s traženjem USKOK-a za dostavom potrebne službene dokumentacije Grada Siska, već je to uvjetovala iznošenjem podataka o tome protiv koga se vode izvidi te za koja kaznena djela.

Osporenim rješenjem odbijena je žalba podnositeljice kao neosnovana.

7. Podnositeljica navodi da joj je osporenim rješenjem povrijeđeno pravo na pravično suđenje "... kroz aspekte neargumentirane promjene sudske prakse, povrede načela vladavine prava i načela pravne sigurnosti i arbitrarnosti sudske odluke; prava na zaštitu od samooptuživanja ... jednakost pred zakonom ...", odnosno naglašava povredu pretpostavke nedužnosti.

8. Zadaća Ustavnog suda nije preuzimati ulogu redovnih sudova ocjenjujući dokaze i utvrđujući činjenice.

Ograničavajući se na ispitivanje navodne povrede ustavnog prava na pošteno suđenje i pravičnost postupka u cjelini, pri čemu se ponavlja da članak 29. stavak 1. Ustava ne postavlja nikakva pravila o dopuštenosti dokaza ili načinu na koji treba cijeliti dokaz jer je to prvenstveno na sudovima koji utvrđuju činjenice, ocjenjuju dokaze i primjenjuju mjerodavno pravo. Ustavni sud ocjenjuje da su sudovi o ocjeni izvedenih dokaza dali dostatne i relevantne razloge, a okolnosti konkretnog slučaja ne upućuju na to da bi ta ocjena bila arbitrarna ili očito nerazumna. Ustavni sud također utvrđuje da se pravno shvaćanje izraženo u osporenom rješenju zasniva na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju i primjeni mjerodavnog materijalnog prava.

8.1. Prigovor navodne povrede prava na obrazloženu sudsku odluku je očito neosnovan jer je Županijski sud u Zagrebu podrobno ispitao navode podnositeljice te se očitovao na sve prigovore donoseći osporeno rješenje pozivom na mjerodavno pravo (članak 206.g stavak 3. ZKP-a), a koje podnositeljica ponavlja i u ustavnoj tužbi.

Pritom Ustavni sud ponavlja da je prema utvrđenju Županijskog suda u Zagrebu, a suprotno navodima u ustavnoj tužbi, sudac istrage pravilno i na zakonu osnovano odlučio o izricanju novčane kazne u skladu s člankom 206.g stavkom 3. ZKP-a, ispravno ocjenjujući kako je postupanje tijekom izvida tajno (članak 206.f ZKP-a) zbog čega USKOK nije u obvezi precizirati svoj zahtjev na način na koji je to tražila podnositeljica odnosno zahtjev USKOK-a za dostavom dokumentacije neosnovano je uvjetovan iznošenjem tajnih podataka.

8.2. Pretpostavka nedužnosti iz članka 28. Ustava bit će povrijeđena ako sudska odluka koja se odnosi na osobu optuženu za kazneno djelo odražava mišljenje da je ona kriva prije nego što joj je krivnja dokazana u skladu sa zakonom. Dovoljno je da postoji neko obrazloženje koje navodi na zaključak da sud smatra okrivljenika krivim. Svako preuranjeno izražavanje takvog mišljenja od suda neizbježno dovodi do povrede pretpostavke nedužnosti (usporedi s odlukom Ustavnog suda broj: U-III-4719/2019 od 18. prosinca 2019., www.usud.hr, te predmetima Europskog suda za ljudska prava /u daljnjem tekstu: ESLJP/ *Karan protiv Hrvatske*, br. 21139/05, djelomična odluka o dopuštenosti od 7. prosinca 2006., i *Getoš Magdić protiv Hrvatske*, br. 56305/08, djelomična odluka o dopuštenosti od 3. rujna 2009.).

Međutim, izražavanje mišljenja da je okrivljenik kriv treba razlikovati od izražavanja sumnje na počinjenje kaznenog djela koje ne dovodi do povrede pretpostavke nedužnosti. Pri tome će riječi i izrazi koje je sud upotrijebio biti od odlučne važnosti u ocjeni je li došlo do povrede pretpostavke nedužnosti osobe protiv koje se vodi kazneni postupak, a valja uzeti u obzir i kontekst i prirodu postupka u kojem je osporeno mišljenje izrečeno. Stoga, čak i upotreba nekih nespretnih izraza ne mora nužno dovesti do povrede pretpostavke nedužnosti (usporedi s navedenom odlukom Ustavnog suda broj: U-III-4719/2019, te predmetima ESLJP-a *Cleve protiv Njemačke*, br. 48144/09, §§ 53. i 55., presuda od 15. siječnja 2015. i *Demjanjuk protiv Njemačke*, br. 24247/15, § 37, presuda od 24. siječnja 2019.).

U konkretnom slučaju podnositeljica nema ni status osumnjičene ni status okrivljene osobe, s obzirom na to da je osporeno rješenje doneseno u fazi izvida kaznenih djela (članci 206.f do 206.i ZKP-a). U skladu s mjerodavnim pravom, postupanje tijekom izvida je tajno, a na zahtjev nadležnog državnog odvjetnika policija, ministarstvo nadležno za financije, Državni ured za reviziju i druga državna tijela, organizacije, banke i druge pravne osobe dužni su dostaviti podatke koje je od njih zatražio državni odvjetnik, osim onih koji predstavljaju zakonom zaštićenu tajnu; državni odvjetnik može od navedenih tijela zahtijevati kontrolu poslovanja pravne i fizičke osobe i u skladu s odgovarajućim propisima privremeno oduzimanje do donošenja presude, novca, vrijednosnih papira, predmeta i dokumentacije koji mogu poslužiti kao dokaz, obavljanje nadzora i dostavu podataka koji mogu poslužiti kao dokaz o počinjenom kaznenom djelu ili imovini ostvarenoj kaznenim djelom, te zatražiti obavijesti o prikupljenim, obrađenim i pohranjenim podacima u vezi s neobičnim i sumnjivim novčanim transakcijama.

Direktivom (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća Europe od 9. ožujka 2016. (SL L 65, 11. ožujka 2016.) o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava na sudjelovanje na raspravi u kaznenom postupku koja je implementirana u ZKP izmjenom od 11. srpnja 2022. ("Narodne novine" broj 80/22), člankom 2. određeno je područje primjene na fizičke osobe koje su osumnjičenci ili okrivljenici u kaznenom postupku, dok je člankom 7. stavkom 3. propisano da ostvarivanje prava osobe da samu sebe ne izloži kaznenom progonu ne sprječava prikupljanje dokaza koju se zakonski mogu dobiti od osumnjičenika ili optuženika uporabom zakonitih mjera prisile i koji postoji neovisno o volji osumnjičenika ili optuženika.

Stoga, navodi ustavne tužbe o povredi pretpostavke nedužnosti nisu osnovani.

8.3. Podnositeljica je u ustavnoj tužbi isticala povredu povlastice protiv samooptuživanja jer joj je kao gradonačelnici USKOK naložio predaju određene službene dokumentacije Grada Siska, u kojem trenutku nije imala podatak odnose li se izvidi na nju kao na mogućeg osumnjičenika.

U predmetu *De Lege protiv Nizozemske* (br. 58342/15, presuda od 4. listopada 2022.) ESLJP je ispitao povlasticu protiv samooptuživanja podnositelja koji je u poreznom postupku odbio pružiti državnim tijelima potrebne i zatražene podatke radi naplate poreza, ocjenjujući da zbog uporabe navedenih dokumenata podnositelj nije bio lišen pravičnog suđenja te da izrečena kazna koju je trebao platiti zbog nepostupanja po nalogu ne može smatrati nečovječnim ili ponižavajućim postupanjem. ESLJP je stajališta da kada se koriste dokumentirani dokazi dobiveni pod prijetnjom kazni iz oblasti financijskog prava, takvo korištenje ne ulazi u djelokrug zaštite povlastice protiv samooptuživanja, kada su vlasti u mogućnosti dokazati da je cilj dobivanje već postojećih dokumenata, koji nisu izrađeni posebno za kaznene postupke, koji su relevantni za istragu i za koje tijela znaju da postoje, pod uvjetom da takvi podaci nisu prikupljeni radnjama i na način koji bi predstavljao povredu članka 3. Konvencije.

Uvažavajući prethodno navedeno, povredu povlastice protiv samooptuživanja podnositeljica argumentima ustavne tužbe nije dovela u pitanje.

8.4. Podnositeljica ističe i povredu ustavnog jamstva jednakosti pred zakonom iz članka 14. stavka 2. Ustava. Međutim, u ustavnoj tužbi nije pokazala da je stavljena u nepovoljniji položaj u odnosu na drugu osobu u usporedivoj situaciji niti to proizlazi iz osporenog rješenja.

Nakon detaljne analize ustavne tužbe i uvida u cjelokupnu dokumentaciju, Ustavni sud ocjenjuje da su istaknuti prigovori očito neosnovani te da konkretan slučaj ne otvara pitanje ostvarenja ustavnih prava podnositeljice. Ustavni sud stoga utvrđuje da ne postoji ustavnopravna bit stvari o kojoj bi Ustavni sud odlučivao.

9. Slijedom navedenog, na temelju članka 32. Ustavnog zakona riješeno je kao u izreci.

PREDSJEDNIK
dr. sc. Miroslav Šeparović, v. r.